

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Кафедра теорії держави та права

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ**

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Вид навчальної дисципліни	вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання	другий (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2024 № 17
Протокол від 02.09.2024 № 18

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-
наукового інституту права та
інноваційної освіти
Протокол від 16.08.2024 № 12

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність»

Юрій КРАМАРЕНКО

(підпис)

Розглянуто на засіданні кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти протокол від 05.06.2024 № 24, протокол від 12.08.2024 № 1, на засіданні кафедри теорії держави та права протокол від 02.09.2024 № 1

Практика Європейського Суду з прав людини. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2024. 22 с.

РОЗРОБНИКИ:

доцент кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Степаненко Кирило Володимирович.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. професор кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, професор Легка Оксана Володимирівна;
2. суддя Запорізького окружного адміністративного суду, доктор юридичних наук, доцент Прасов Олександр Анатолійович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальна кількість годин:	120	120
Рік підготовки:	2	2
Семестр:	3	3
Лекції	20	10
Семінарські	10	10
Практичні	10	-
Самостійна/індивідуальна робота	80	100
Індивідуальні завдання (курсова робота):	-	-
Підсумковий семестровий контроль:	Залік	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Практика Європейського суду з прав людини» є підвищення рівня теоретичних і практичних знань у сфері захисту прав особи для формування та розвитку теоретико-правових уявлень у сфері міжнародно-правових стандартів, регламентації міжнародного статусу особи, в сфері реалізації, охорони та захисту прав і свобод як на національному, так і міжнародному рівнях.

Загальні компетентності:

ЗК1 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях у сфері міжнародного права прав людини.

ЗК2 – Знання та розуміння предметної області міжнародного права прав людини та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 – Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями у сфері міжнародного права прав людини.

ЗК6 – Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем у сфері міжнародного права прав людини.

ЗК7 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації у сфері міжнародного права прав людини.

ЗК8 – Здатність приймати обґрунтовані рішення у сфері міжнародного права прав людини.

Спеціальні компетентності:

СК1 – Здатність застосовувати знання з основ теорії міжнародного права прав людини, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2 – Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК3 – Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК4 – Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права.

СК6 – Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК7 – Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК8 – Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ у сфері міжнародного права прав людини і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Пререквізити: «Історія міжнародного права», «Конституційне право», «Міжнародне право», «Теорія держави і права», «Соціально-політичні студії».

Постреквізити: «Правове регулювання трудових відносин зі співробітниками дипломатичних установ», «Право міжнародних організацій», «Міжнародне судочинство», «Європейська конвенція з прав людини та практика її застосування», «Міжнародний захист прав людини».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати **такі результати навчання:**

РН1 – Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку міжнародного права прав людини.

РН2 – Організувати культурний діалог у сфері міжнародного права прав людини на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.

РН3 – Збирати необхідну інформацію з міжнародного права прав людини з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

РН4 – Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки у сфері міжнародного права прав людини.

РН5 – Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

ПРН6 – Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері права.

ПРН7 – Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для

повного та всебічного встановлення необхідних обставин у сфері міжнародного права прав людини.

ПРН10 – Працювати автономно та в команді, виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач.

ПРН11 – Застосовувати загальнотеоретичні принципи й інститути права, практику Європейського суду з прав людини у професійній діяльності, юридично правильно кваліфікувати факти і обставини, оцінювати докази.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: загальна характеристика

Європейська Конвенція – джерело Європейського права та правозастосовної діяльності Європейського Суду з прав людини. Конвенційні норми та їх класифікація. Організаційно-правові та матеріально-правові норми. Протоколи до Конвенції. Європейська Конвенція як міжнародний договір. Ієрархія прав. Абсолютні права. Права, що відносяться до відправлення правосуддя. Права з внутрішніми обмеженнями. Баланс прав. Поняття пропорційності в Європейському праві. Автономні поняття: катування, нелюдське поводження, моральна та фізична недоторканність, обвинувачення, суб'єкт кримінального обвинувачення, ефективність прав, якість закону, приватне життя, рівність можливостей. Тлумачення норм та понять Європейської Конвенції. Права і свободи людини, які підлягають захисту в європейському суді. Право на життя, заборона катувань, заборона рабства та примусової праці, право на свободу та особисту недоторканність, право на справедливий судовий розгляд, право на повагу до приватного і сімейного життя, свобода думки, совісті і віросповідання, свобода виявлення поглядів, свобода зібрань та об'єднання, право на шлюб, право на ефективний засіб правового захисту, заборона дискримінації. Право на вільне володіння майном, право на освіту, право на вільні вибори. Свобода пересування. Процедурні гарантії, що стосуються вислання іноземців, право на оскарження у кримінальних справах, відшкодування за судову помилку, право не бути притягнутим до суду або покараним двічі, рівність чоловіка та жінки.

ТЕМА 2. Європейський суд з прав людини: історія становлення та порядок організації і діяльності

Утворення Суду. Місцезнаходження. Історичні періоди становлення та реформування Суду. Територіальна юрисдикція Суду. Компетенція Суду та фактор часу. Види спорів, що розглядаються Судом. Міждержавні спори. Спори на підставі індивідуальних скарг. Держава-відповідач. Компетенція Суду та національне право. Принцип субсидіарності та відмова від абстрактного контролю. Вичерпання внутрішніх правових засобів.

Суддівський корпус (склад Суду). Принцип прийнятності судової практики. Принцип омолодження складу Суду. Принцип збалансування представництва. Принцип несумісності. Принцип старшинства. Вимоги до суддів. Порядок обрання. Термін повноважень. Статус суддів. Незалежність, незмінність, недоторканність. Невтручання в діяльність суддів. Гарантії незалежності суддів. Пленарні засідання Суду як вищого розпорядчого органу: склад, компетенція. Голова Суду. Компетенція голови Суду. Здійснення організаційно-розпорядчих, управлінських, представницьких і судових функцій. Замісники голови Суду. Секції Суду. Склад і кількість секцій. Порядок утворення та функції. Палати Суду. Розгляд конкретних справ з винесенням рішення по суті як основна функція Палат. Велика Палата Суду як вища судова інстанція в рамках суду, її склад. Виконання функцій суду другої інстанції. Особливості функцій - тлумачення та застосування Конвенції. Комітети, їх види та функції, що ними здійснюються. Комітети з „фільтрування” як перша інстанція у прийнятті рішення про прийнятність звернень до Суду. Секретаріат Суду.

ТЕМА 3. Порядок звернення до Європейського Суду з прав людини та проходження справи в ЄСПЛ

Принципи прийнятності звернень. Критерії прийнятності: обставини часу (*ratione temporis*), обставини місця (*ratione loci*), обставини по суті (*ratione materiae*), обставини особи (*ratione personae*), вичерпання внутрішніх засобів правового захисту, шестимісячний термін звернення, обґрунтованість скарги, неприпустимість анонімності скарги, неприпустимість зловживання правом на звернення, повторність скарги. Критерій суті звернення: можливість звернення лише у зв'язку з тими порушеннями прав, які передбачені Європейською Конвенцією та Протоколами до неї. Критерій особи: можливість звернення не залежить від фактів громадянства та громадянської дієздатності, а також від того, звертається зі скаргою фізична або юридична особа (у тому числі релігійні об'єднання). Залежність порядку вичерпання внутрішніх засобів правового захисту від судової, адміністративної систем і існуючого в кожній державі процесуального порядку розгляду справ. Ефективність внутрішніх засобів правового захисту (перша інстанція, апеляційна інстанція, розгляд справ в касаційному порядку, перегляд справи в порядку нагляду). Критерій позитивності обставин. Критерій незалежності та неупередженості Суду. Критерій розумного терміну. Звернення до Суду та попереднє вивчення справи. Вимоги та форма звернення до Суду. Реєстрація та відмова в реєстрації звернення. Обмін змагальними паперами. Терміни та форма подання пояснень і документів. Показання свідків і експертні висновки. Дружнє або мирове врегулювання. Вимоги до мирової угоди. Умови визнання мирової угоди Судом. Судові слухання. Відкриті публічні слухання. Слухання без участі сторін. Підготовчі засідання Суду. Регламент. Рішення Суду. Зміст

наступних розділів Рішення Суду: „Процедура”, „Факти”, „Право”, „Постанова”. Підписання рішення Суду. Види рішень (щодо прийнятності або по суті справи). Консультаційні висновки. Публікація судових рішень. Виконання рішень. Окремі думки Суддів. Особиста думка. Думка, що співпадає. Особливості розгляду міждержавних спорів.

ТЕМА 4. Заборона катувань.

Свобода від катувань як абсолютне право. Катування, нелюдське та таке, що принижує людську гідність поводження. Неприйнятність катування. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи від катувань.

ТЕМА 5. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність

Поняття свободи та особистої недоторканності за національним та міжнародним правом. Свобода як фундаментальна цінність. Свобода та особиста недоторканість у роботі поліції. Обмеження свободи та особистої недоторканності. Принцип пропорційності. Поняття права на приватність. Конфіденційність і доступ інформації про особу. Приватне і сімейне життя. Право на житло. Право на недоторканність кореспонденції. Повага до приватного і сімейного життя, житла і кореспонденції та робота поліції. Обмеження права на приватне і сімейне життя, житло і кореспонденцію. Практика Європейського суду з прав людини у сфері захисту права на приватне і сімейне життя, житло і кореспонденцію. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканності.

ТЕМА 6. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей

Рівність, толерантність і недискримінація у правоохоронній діяльності. Особливості комунікації/поведінки працівника Національної поліції в сучасному мультикультуральному суспільстві. Права дитини у правоохоронній діяльності. Декларація прав дитини від 20 листопада 1959 року. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року. Права осіб з обмеженими можливостями та діяльність поліції. Декларація про права інвалідів від 9 грудня 1975 року. Принципи захисту психічно хворих осіб і

поліпшення психіатричної допомоги. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів. Конвенція про права інвалідів від 13 грудня 2012 року. Етнічний профайлінг та діяльність поліції. Заходи протидії етнічному профайлінгу. Забезпечення гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав окремих категорій людей.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод : загальна характеристика	1. Основні принципи прав людини Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод. 2. Особливості інтерпретації Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. як правозахисного договору. 3. Особливості інтерпретації протоколів до ЄКПЛ.	2
Тема № 2. Європейський суд з прав людини: історія становлення та порядок організації і діяльності	1. Історія становлення Європейського Суду з прав людини. 2. Європейський Суд з прав людини: структура та процедура діяльності. 3. Компетенція Європейського Суду Справедливості та Європейського Суду з прав людини щодо захисту прав людини.	4
Тема № 3. Порядок звернення до Європейського Суду з прав людини та проходження справи в ЄСПЛ	1. Реформування контрольного механізму Європейської конвенції з прав людини. 2. Порядок звернення до Європейського Суду. 3. Рішення Європейського Суду з прав людини як індикатор зовнішньополітичної електоральної легітиматії влади на пострадянському просторі.	4
Тема № 4. Заборона катування	1. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань. 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи від катувань.	2
Тема № 5. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	1. Свобода та особиста недоторканість за міжнародним правом. 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканості . 3. Право на приватність: міжнародні стандарти.	4
Тема № 6. Особливості забезпечення прав окремих категорій	1. Рівність і недискримінація у правоохоронній діяльності 2. Етнічний профайлінг	4

людей	
-------	--

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: загальна характеристика С.з.	2
Тема № 2. Європейський суд з прав людини: історія становлення та порядок організації і діяльності С.з.	2
Тема № 3. Порядок звернення до Європейського Суду з прав людини та проходження справи в ЄСПЛ С.з.	2
Тема № 4. Заборона катування С.з.	2
Тема № 5. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність. С.з.	2

Теми практичних занять

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Тема № 2. Європейський суд з прав людини: історія становлення та порядок організації і діяльності	2
Тема № 3. Порядок звернення до Європейського Суду з прав людини та проходження справи в ЄСПЛ	2
Тема № 4. Заборона катування	2
Тема № 5. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	2
Тема № 6. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: загальна характеристика	12
Тема № 2. Європейський суд з прав людини: історія становлення та порядок організації і діяльності	12
Тема № 3. Порядок звернення до Європейського Суду з прав людини та проходження справи в ЄСПЛ	14
Тема № 4. Заборона катування	14
Тема № 5. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність.	14
Тема № 6. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	14

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Європейська	1. Основні принципи прав людини Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод.	2

Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод : загальна характеристика	2. Особливості інтерпретації Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. як правозахисного договору. 3. Особливості інтерпретації протоколів до ЄКПЛ.	
Тема № 2. Європейський суд з прав людини: історія становлення та порядок організації і діяльності	1. Історія становлення Європейського Суду з прав людини. 2. Європейський Суд з прав людини: структура та процедура діяльності. 3. Компетенція Європейського Суду Справедливості та Європейського Суду з прав людини щодо захисту прав людини.	2
Тема № 3. Порядок звернення до Європейського Суду з прав людини та проходження справи в ЄСПЛ	1. Реформування контрольного механізму Європейської конвенції з прав людини. 2. Порядок звернення до Європейського Суду. 3. Рішення Європейського Суду з прав людини як індикатор зовнішньополітичної електоральної легітиматії влади на пострадянському просторі.	2
Тема № 4. Заборона катування	1. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань. 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи від катувань.	2
Тема № 5. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	1. Свобода та особиста недоторканість за міжнародним правом. 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканності . 3. Право на приватність: міжнародні стандарти.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: загальна характеристика С.з.	2
Тема № 2. Європейський суд з прав людини: історія становлення та порядок організації і діяльності С.з.	2
Тема № 3. Порядок звернення до Європейського Суду з прав людини та проходження справи в ЄСПЛ С.з.	2
Тема № 4. Заборона катування С.з.	2
Тема № 5. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність. С.з.	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
-------------------------------	-----------------

Тема № 1. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: загальна характеристика	16
Тема № 2. Європейський суд з прав людини: історія становлення та порядок організації і діяльності	16
Тема № 3. Порядок звернення до Європейського Суду з прав людини та проходження справи в ЄСПЛ	18
Тема № 4. Заборона катування	16
Тема № 5. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність.	18
Тема № 6. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	16

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Європейський суд з прав людини: сутність, історія виникнення та перспективи розвитку.
2. Європейська система захисту прав людини: специфіка та значення.
3. Міжнародно-правова характеристика права на правосуддя в європейській системі захисту прав людини.
4. Заснування Європейського суду з прав людини та його роль у становленні права прав людини.
5. Загальна характеристика Європейського суду з прав людини як одна із основних міжнародних правозахисних інституцій.
6. Європейська Конвенція про захист прав та основоположних свобод людини: загальна характеристика.
7. Загальна характеристика прав людини в Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини.
8. Нормативні акти, якими регулюється діяльність Європейського суду з прав людини: основні положення.
9. Юрисдикція Європейського суду з прав людини.
10. Кількісний та якісний склад Європейського суду з прав людини.
11. Принципи розгляду справ у Європейському суді з прав людини: поняття, види та загальна характеристика.
12. Секретаріат Європейського суду з прав людини: функції та організація роботи.
13. Регламент Європейського суду з прав людини: загальні положення.
14. Секретаріат Європейського суду з прав людини: структура та компетенція.
15. Прецедентна практика Європейського Суду з прав людини.
16. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на формування української правозахисної системи.

17. Вплив діяльності Європейського суду з прав людини на формування національних правозахисних систем і дотримання державами – членами РЄ стандартів щодо захисту прав людини.

18. Місце Європейської Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини та практики Європейського суду з прав людини у системі джерел національного права України.

19. Поняття та основні компоненти права особи на звернення з індивідуальною заявою до Європейського суду з прав людини.

20. Юридичний зміст заяви до Європейського суду з прав людини.

21. Характерні риси права на доступ до суду як елементу права на правосуддя в контексті практики Європейського суду з прав людини.

22. Зміст і функціональні особливості міжнародно-правового механізму доступу до Європейського суду з прав людини.

23. Роль субсидіарності у функціонуванні міжнародно-правового механізму доступу до Європейського суду з прав людини.

24. Загальна характеристика права на звернення з індивідуальною заявою до Європейського суду з прав людини.

25. Поняття права на доступ до суду і міжнародно-правовий механізм доступу до Європейського суду з прав людини.

26. Реформування міжнародно-правового механізму доступу до правосуддя в Європейському суді з прав людини.

27. Основні етапи розгляду заяв Європейським судом з прав людини.

28. Підстави звернення до Європейського суду з прав людини.

29. Характеристика та зміст заяви до Європейського суду з прав людини.

30. Вимоги до судді Європейського суду з прав людини.

31. Комітети Європейського суду з прав людини: загальна характеристика.

32. Палата Європейського суду з прав людини.

33. Велика Палата Європейського суду з прав людини: структура та компетенція.

34. Заборона катування за Європейською Конвенцією про захист прав та основоположних свобод людини.

35. Заборона рабства і примусової праці за Європейською Конвенцією про захист прав та основоположних свобод людини.

36. Право на свободу та особисту недоторканність за Європейською Конвенцією про захист прав та основоположних свобод людини.

37. Свобода вираження поглядів за Європейською Конвенцією про захист прав та основоположних свобод людини.

38. Звільнення з посади судді Європейського суду з прав людини: процедурні засади.

39. Розгляд справи і процедура дружнього врегулювання.

40. Справедлива сатисфакція.

41. Консультативна компетенція Європейського суду з прав людини.
42. Витрати на забезпечення діяльності Європейського суду з прав людини.
43. Повноваження Голови Європейського суду з прав людини.
44. Роль бюро у функціонуванні Європейського суду з прав людини.
45. Наради суддів: загальна характеристика та особливості діяльності.
46. Судді ad hoc: загальні засади правового статусу.
47. Особливості використання мов Європейського суду з прав людини.
48. Зміст судового рішення Європейського суду з прав людини.
49. Свобода від катувань як абсолютне право.
50. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи від катувань.
51. Принцип пропорційності у правоохоронній діяльності.
52. Керівні принципи ОБСЄ щодо свободи мирних зібрань.
53. Регулювання свободи мирних зібрань.
54. Поняття та принципи свободи мирних зібрань.
55. Міжнародні стандарти регулювання свободи мирних зібрань.
56. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань.
57. Катування, нелюдське та таке, що принижує людську гідність поводження.
58. Рівність, толерантність і недискримінація у правоохоронній діяльності.
59. Права дитини у правоохоронній діяльності.
60. Права осіб з обмеженими можливостями та діяльність поліції.
61. Етнічний профайлінг та діяльність поліції.
62. Поняття та функції правоохоронної діяльності у демократичному суспільстві.
63. Права людини у правоохоронній діяльності.
64. Верховенство права і правоохоронна діяльність.
65. Абсолютні та відносні права людини.
66. Поняття свободи та особистої недоторканності за національним та міжнародним правом.
67. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканності.
68. . Поняття права на приватність.
69. Повага до приватного і сімейного життя, житла і кореспонденції та робота поліції.
70. Практика Європейського суду з прав людини за ст. 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
71. Свобода як фундаментальна цінність.
72. Обмеження свободи та особистої недоторканності.

- 73. Конфіденційність і доступ інформації про особу.
- 74. Обмеження права на приватне і сімейне життя.
- 75. Обмеження права на житло та повагу до кореспонденції.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для навчальної дисципліни «Практика Європейського суду з прав людини» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: залік, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий семестровий контроль успішності проводиться у формі заліку з відповідної освітньої компоненти або його окремої завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, і у строки, встановлені навчальним планом та розкладом.

Підсумковий семестровий контроль буде сформовано з 30-ти білетів за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну частину. Теоретична частина містить два питання. Максимальний час для підготовки до заліку дається – 30 хвилин. Кожне питання викладачем оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль не більше 50 балів.

У разі настання обставин непереборної сили (форсмажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання. Системою буде обрано по 50 тестових питань з дисципліни, кожне з яких оцінено у 1 бал. Відведений час для проходження тесту – 100 хвилин. Максимально можливий результат особи, яка складає підсумковий семестровий контроль за відповіді на тестові запитання може скласти 50 балів. Відповідь на кожне з запитань оцінюється в 0 або 1 тестових балів: якщо вказано правильну відповідь – 1 бал; неправильну відповідь – 0 балів.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін підсумкового контролю.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль	
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)	
≤ 20	≤ 30		
≤ 50		≤ 50	
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100			
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100			

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані , деякі види завдань виконані з помилками.
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття , не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки , не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти відсутній на занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 4 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 10 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 8 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені

				РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			С	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	Д	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			Е	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни: схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основні нормативні акти:

- Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

- акти міжнародного права:

1. Європейська Конвенція про громадянство. Міжнародний договір від 7 листопада 1997 р. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 69 - 77.

2. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 року. *Офіційний вісник України*. 2006. № 50. Ст. 3381.

3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93.

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. *Офіційний вісник України*. 1998 р. № 13.

5. Конвенція про статус апатридів. Міжнародний договір від 28 вересня 1954 р. (Витяг). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 131 - 139.

6. Конвенція про статус біженців. Документ ООН від 28 липня 1951 р. (Витяг). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 111 - 120.

7. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93.

8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13.

- закони:

1. Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.

2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

5. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.

6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

7. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Буняк В.С. Європейська конвенція з прав людини та кримінальне право. Юрінком Інтер, 2020. 156 с.

2. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посібник. (2-е видання). Кол. авт.; за ред. д.ю.н., доц. В.О. Боняк. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. Ліра ЛТД, 2018. 234 с.

3. Збірник законодавства та практики Європейського суду з прав людини: практ. посіб. для суддів. Упоряд.: В. Я. Погребняк та ін. Харків: Право, 2018. 396 с.

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях і відповідях): навч.-довід. посіб. За заг. ред. І. В. Яковюка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. права Європ. Союзу. Вид. 2-ге, випр. Харків: Право, 2020. 124 с.

5. Міжнародні стандарти прав людини. Посібник під загальною редакцією Валерії Лутковської. Київ. 2019. с. 145.

6. Права людини за ґратами: практичний посібник. Федорук О.О., Яковець І.С. К.: Асоціація УМДПЛ, 2016 . 256 с.

7. Права людини, жінок та дівчат з інвалідністю. Короткий посібник з питань інтерсекційного підходу до виконання Конвенцій CEDAW та CRPD в Україні. Київ, 2019. 64 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Ivaniі O.M., Kuchuk A.M., Orlova O.O. Biotechnology as Factor for the Fourth Generation of Human Rights Formation International Journal of Advanced Biotechnology and Research (IJABR) ISSN 0976-2612, Online ISSN 2278-599X, Special Issue-1, 2019, pp491-497.

2. Головка О. М. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики. Монографія. Київ: Видавничий дім «АртЕк». 2019. 168 с.

3. Коваль А. А. Забезпечення прав людини при провадженні негласних слідчих (розшукових) дій: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 264 с.

4. Кучук А.М. Основи теорії правового поліцентризму: монограф. Дніпро: Дніпроп. держ. ун т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 312 с.

5. Опольська Н.М.. Структура механізму забезпечення права на свободу творчості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2019. № 58. Том 1.

6. Орлова О.О. Визначення складових доктрини «мінімального рівня

жорстокості» як критерію виокремлення катування від нелюдського або такого, що принижує гідність поводження чи покарання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 2018. № 1. С. 72-79.

7. Орлова О.О. Катування, нелюдське та таке поводження чи покарання, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 2017. № 3. С. 62-68.

8. Орлова О.О., Мороз Ю.Г., Філянїна Л.А. International scientific-practical conference «The development of legal sciences: problems and solutions»: Conference Proceedings, April 27–28. Kaunas: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. P. 45-48.

9. Орлова О.О., Мороз Ю.Г., Філянїна Л.А. Етнічний профайлінг як фактор дискримінації у правоохоронній діяльності. International scientific-practical conference «Modern jurisprudence of the European Union: the interaction of law, rulemaking and practice»: Conference Proceedings, April 17. Lublin: FUNDACJA INSTYTUT SPRAW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ, 2018. P. 58-61.

10. Права людини в Україні: перше півріччя 2015. Наукове видання. За ред.: А. Б. Благої, О. А. Мартиненка. Українська Гельсінська спілка з прав людини. Київ, 2015. 184 с.

11. Реалізація засади верховенства права у кримінальному провадженні: монографія. В.В. Михайленко К.: Паливода А.В., 2019. 256 с.

12. Огляд рішень Європейського суду з прав людини (лютий 2023 року). Рішення за період із 01.02.2023 по 28.02.2023 / Відп. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. Київ, 2023. 62 с.

13. Vakariuk L. V. The echr's legal positions on the understanding of the prohibition of forced labor as standards for the protection of human rights. *Juridical scientific and electronic journal*. 2023. No. 4. P. 316–320. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/76>.

14. Кухарчук А., Грачова О., Шпак К. Особливості застосування практики європейського суду з прав людини у судовій практиці вищого антикорупційного суду. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*. 2023. № 3(33). URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-3\(33\)-287-299](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-3(33)-287-299).

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua/> - Офіційний сайт Президента України.
2. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал Кабінету міністрів України.
4. <http://vkksu.gov.ua/> – Офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.
5. <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/sites.htm> – перелік серверів державних органів на сайті Верховної Ради України.

6. <http://www.scourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Верховного Суду.
7. <http://www.minjust.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

